

آب مروارید

May 1, 2020

healthletter.mayoclinic.com, Volume 38, Number 4 (April 2020)

دید خود را سالم نگه دارید

یکی از عوارض سالخورده‌گی انسانها آب مروارید چشم است. در ابتدا دید انسان تار و مبهم میشود و با گذشت زمان تارتر و تیره تر می گردد.

خوشبختانه، اکثر مردم این جراحی معمولی را با موفقیت می توانند داشته باشند. در واقع برداشتن آب مروارید معمولی ترین جراحی است که افراد شصت و پنج ساله به بالا انجام میدهند.

به طور کلی چنانچه دید شما به قدر کافی خوب است، دلیلی وجود ندارد که جراحی آب مروارید داشته باشید. ولی به هر حال خیره نگاه کردن در اثر تار شدن چشم و نیاز به روشنایی بیشتر ناراحت کننده است و با فعالیتهای روزانه شما برخورد می کند. مزایای بسیاری وجود دارد که تا چشم دچار نقص شد، جراحی آب مروارید انجام گیرد. از جمله این مزایا جلوگیری از زمین خوردن، رانندگی صحیح و سالم و دنبال کردن سرگرمیها و از همه مهمتر مستقل بودن در فعالیتهای شخصی میباشد.

یک عدسی سالم مانند کریستال صاف و شفاف است ولی آب مروارید با تولید فایبر پروتئین شفافیت عدسی را مختل می کند. با تار شدن عدسی نور وارد شده پراکنده می شود و شبکه چشم قادر به دریافت تصویر روشن و واضح نیست.

پیش آگاهی از دید مبهم و کدر

عدسی { لنز (lens) } چشم در پشت عنبیه { آیریس (iris) } یعنی قسمت رنگین چشم قرار گرفته¹ نور که وارد چشم میشود روی عدسی متمرکز شده و روی شبکیه { رتینا (retina) } که در پشت چشم قرار دارد تصویر را میسازد. شبکیه این اطلاعات را به مرکز دید در مغز منتقل کرده و باعث دیدن تصویر میشود.

آب مروارید در عدسی به وجود می آید. یک عدسی سالم مانند کریستال صاف و شفاف است ولی آب مروارید با تولید فایبر پروتئین شفافیت عدسی را مختل میکند. با تار شدن عدسی نور وارد شده پراکنده می شود و شبکیه چشم قادر به دریافت تصویر به طور روشن و واضح نیست.

توضیح و تشخیص آب مروارید بستگی به درجه تیرگی و شدت آن دارد. در ابتدا قسمت ناچیزی از هر دو عدسی شروع به تیره شدن میکند. شروع این تیرگی ممکن است قابل تشخیص نباشد. به هر حال تیرگی به تدریج گسترده تر و فشرده تر می شود تا جایی که دید شخص را تحت تاثیر قرار میدهد.

تغییرات دید احتمالاً به قرار زیر است:

- بینایی شدیداً کدر و تاریک میشود
- چشم در شب به سختی قادر به دیدن است
- چشم به نور قوی حساس میشود
- چشم در اطراف نور هاله می بیند
- در یک چشم دوبینی ایجاد می شود

زمان صحیح عمل می کند

با داشتن آزمایش سالیانه از چشم، چشم پزشک قادر است که تیرگی عدسی را مشاهده و تشخیص دهد که میزان فشرده گی آب مروارید تا چه حد دید شما را تحت تاثیر قرار داده. یک چشم پزشک میتواند با آزمایش چشم امراض دیگری را که باعث مختل شدن دید شما می شوند مانند گلوکوم (glaucoma)² و تباهی لکه زرد { ماکولر دی جنریشن (macular degeneration) }³ که در ارتباط با مرض قند می باشد.

¹ ویکی پدیا - عنبیه قسمت رنگین چشم است که مردمک (سوراخ سیاه در میانه چشم) و صلیبه (قسمت سفید کناری) است. قرنیه چون شفاف است، دیده نمی شود

² www.namna.com

گلوکوم یک بیماری است که موجب آسیب زدن به عصب بینایی چشم می شود و در طول زمان بدتر می شود و اغلب با افزایش فشار داخل چشم ارتباط دارد. افزایش فشار، به نام فشار داخل چشم، می تواند به عصب بینایی آسیب برساند و اگر آسیب ادامه یابد، گلوکوم می تواند منجر به از دست دادن بینایی دائمی شود.

³ ویکی پدیا - تباهی لکه زرد شایع ترین علت کوری در افراد مسن است. در این بیماری لکه زرد تخریب می شود. ماکولا قسمت حساس به نور شبکیه و مسئول دید مستقیم و واضح است که برای کارهای دقیق مثل خواندن و رانندگی لازم است.

جراحی تنها راه معالجه آب مروارید است. شما و چشم پزشک می توانید درباره انتخاب عمل جراحی و زمان آن گفتگو کنید. در مراحل اولیه می توانید برنامه های معمولی خود را دنبال کنید. با بکار بردن وسیله های کمک کننده مانند ذره بین برای خواندن، به کار بردن نور قوی تر و یا استفاده از عینکی که تیرگی را کاهش میدهد برای مدت زمانی کارهای عادی خود را دنبال کنید. زمانی که نقص بینایی را حس کردید و با فعالیتهای روزانه برخورد پیدا کرد، عمل جراحی حتمی و لازم می شود.

امراض چشم دیگری وجود دارند که برداشتن آب مروارید را با این که هنوز بینایی چشم آنچنان کم نشده اجباری میکنند. برداشتن آب مروارید به این علت لازم می شود که معالجه مریضی چشم مانند گلوکوم و یا شبکه رنجوری (retinopathy)⁴ با معالجه مریضی دیگر برخورد پیدا می کند. در بعضی موارد ممکن است معالجه مرض دیگر قبل از برداشتن آب مروارید توصیه شود.

عامل دیگری که در زمان برداشتن آب مروارید دخالت دارد، استفاده از داروی تامسولوسین (tamsulosin) / فلاکس (Flomax) یا آلفا آدرنژیک بلاکینگ (alpha-adrenergic blocking) میباشد. این دو دارو برای بهتر شدن جریان ادرار در مردان که دچار بزرگ شدن غده پروستات شده اند به کار میرود. بعضی اوقات این داروها برای مردان و زنانی که دچار ناراحتیهای مثانه شده اند به کار میرود. داروهای آلفا آدرنژیک بلاکینگ می توانند خطر جراحی آب مروارید را تشدید کنند. چنانچه شما تا کنون این نوع داروها را به کار برده اید، جراح شما خطرات را تا جای ممکن تعدیل می کند. به هر حال اگر معالجه بزرگ شدن غده پروستات جز برنامه شما است، شاید ترجیح دهید که جراحی آب مروارید را قبل از استفاده از داروی آلفا آدرنژیک بلاکینگ انجام دهید.

انتظار شما از جراحی چیست؟

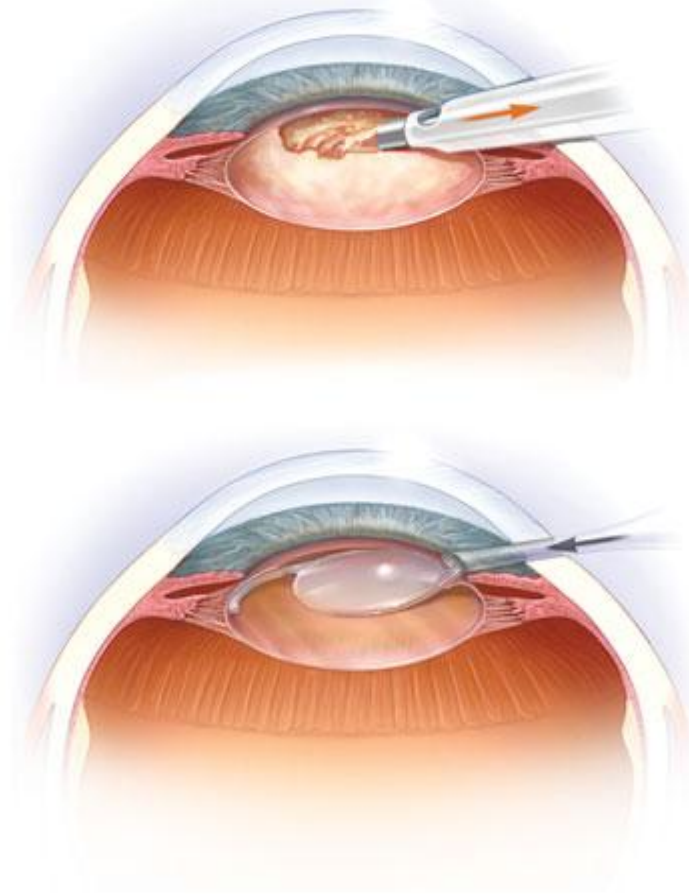
جراحی آب مروارید کمتر از یک ساعت طول می کشد. بعد از جراحی برای مدت کوتاهی به منظور بازگشت به وضع طبیعی خود استراحت می کنید. هر دفعه فقط یک چشم جراحی می شود. قبل از آنکه جراحی شروع شود چشم را منبسط (گشاد) می کنند. معمولاً داروی بی حسی سیدیشن (sedation) برای بیهوشی موضعی در اطراف چشم به کار میرود.

جراحی آب مروارید برداشتن عدسی طبیعی تار شده چشم و گذاشتن یک عدسی مصنوعی است. به عبارت دیگر برای داشتن چشم سالم، جراحی آب مروارید یعنی برداشتن آب مروارید تارو تیره که منجر به بهتر شدن دید شما می شود.

قبل از جراحی آب مروارید، چشم اندازه گیری می شود تا میزان صحیح قدرت عدسی مصنوعی تعیین گردد. چنانچه لازم باشد که عدسی مصنوعی سابق (برای بار دوم) عوض شود، اندازه گیری عدسی مشکل تر است. به هر حال این مشکل سریعتر حل میشود اگر بیمار اندازه قبلی را در دسترس جراح قرار دهد. انواع جراحی آب مروارید عبارتند از:

- فکوی ای مل سی بی کی ثین (phacoemulsification) - این روش معمولی ترین نوع جراحی آب مروارید است. در این روش جراح یک شکاف کوچک روی سطح بیرونی قرنیه 5 که شفاف و قوس دار است ایجاد می کند. سپس با یک اولتراسوند باریک که داخل شکاف وارد می شود عدسی طبیعی تیره شده را شکسته و سپس قطعات عدسی خرد شده به وسیله مکنده خارج می گردد. آنچه که باقی می ماند قاب خارجی عدسی و کپسول آن میباشد. عدسی مصنوعی که تا شده میباشد درون کپسول گذاشته می شود. کپسول تا شده در داخل عدسی باز می شود. عدسی مصنوعی به همان نحوی که عدسی طبیعی در داخل کپسول نگهداری می شد، نگهداشته میشود. در بیشتر موارد شکاف روی قرنیه نیاز به دوختن ندارد.

4 - ویکی پدیا شبکیه رنجوری یا رتینوپاتی (retinopathy) به اختلالاتی که موجب آسیب به شبکیه (رتین) چشم می شود گویند.

در روش فکوی مول سی بی کی شن یک اولتراسوند باریک عدسی را می شکند قطعات آن مکیده می شود. سپس یک عدسی مصنوعی جایگزین آن میشود.

- فیم توسکند لیزر آسیس ید کاتاراکت (Femtosecond laser assisted cataract) - در این روش جدید عدسی به کار برده میشود که شکاف یا بریدگی در قرنیه را ایجاد می کند و عدسی تیره و تار شده را میشکند. در این روش اولتراسوند برای خارج کردن عدسی خرد شده لازم است و چندان امتیازی نسبت به روش اول (فکو ای مل سیبیکیشن) ندارد و چندان از این روش استفاده نمیشود.

- اکسترا کپسول کاتاراکت اکسترکشن (Extracapsular cataract extraction) - در مواردی که آب مروارید از حد معمول پیشرفته تر باشد، با به کار بردن روش متد فکو ای مل سیبیکیشن میتوان به نحو موثر و سالم شکاف قرنیه را بزرگ تر ایجاد کرد تا بتوان تمام عدسی تار شده را به صورت یک تکه درآورد.

جراحی آب مروارید بدون اشکال و هرگونه پیچیدگی می باشد، ولی ممکن است بعد از عمل خونریزی، عفونت، ورم ، ورم با سرخی و چسبندگی شبکیه ایجاد شود. معالجه و برطرف کردن این نوع اشکالات با موفقیت انجام پذیر است . اما در بعضی موارد نادر یک پیچیدگی ممکن است باعث عدم پیشرفت دید شود و یا حتی' دید شخص تیره تر از قبل شود.

طی چند روز اول بعد از جراحی درد و هر گونه ناراحتی باید ناچیز باشد و به زودی همراه با پیشرفت بینایی به کلی از بین میرود. هرگونه تغییراتی نظیر درد شدید و تغییر در میزان دید نیاز فوری به ارزیابی پزشک متخصص دارد.

تقریباً بیست و پنج درصد افرادی که جراحی آب مروارید داشته اند، بعد از چند ماه یا چند سال کپسولی که عدسی مصنوعی در داخل آن کار گذاشته شده تیره و تار میشود. این نقص براحتی با به کار گذاشتن عدسی جدید بر طرف میشود.

کسانی که علاوه بر آب مروارید ،امراض چشم دیگری داشته باشند، جراحی آب مروارید بینایی آنها را بهتر میکند. در صد بالایی از این افراد بعد از عمل آب مروارید پیشرفت بینایی آنها قابل ملاحظه بوده است.